No. 3090 Woensdag 20 September 1939 56ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

Dit blad verschijnt elke Woensdag en Zaterdag
Abonnementsprijs voor het gebiedsdeel
fl. 2.— per kwartaal bij vooruitbetaling.

Redactie: St. Elisabeth's Gasthuis Tel. 1292
Administratie: St. Thomas-college Tel. 1550
Uitgever: W. J. A. Donders.
Drukkerij van het Vicariaat.

Voor het Buitenland fl. 10.— per jaar
Afzonderlijke nummers fl. 0,10

HET TSJECHO SLOWAKIJE VAN HEDEN

Vorige week heeft Minister President Chamberlain een verklaring afgelegd, dat Engeland ook strijdt voor de onafhankelijkheid van Tsjecho Slowakije: dat wanneer Engeland de vrede te dicteren heeft, deze onafhankelijkheid een der voorwaarden zijn zal. Verder horen we in de radioberichten telkens, zowel in Frankrijk als Amerika van de oprichting van Tsjechische legioenen. Ook Benesj, de vroegere president doet weer mee aan het vormen dezer legioenen; maar het is voor de Tsjechen te hopen, dat deze man niet meer naar Praag terugkeert, althans daar nooit meer iets te vertellen krijgt.

Juist toen Tsjecho-Slowakije van de landkaart verdween — om er als het protectoraat Tsjechië weer in zeer verkleinde vorm op te verschijnen — wierp het Nederlandse Boekhuis, Tilburg, een boek op de markt, getiteld Tsjecho-Slowakije, van de hand van Harold French — een Nederlands journalist, die achter deze schuilnaam dekking zocht tegen de onvriendelijkheden, welke vrienden en vijanden van Tsjechen een man zouden kunnen aandoen, die objectief en eerlijk beide partijen het volle pond tracht te geven. Een hoogst gevaarlijke liefhebberij in dagen van politieke explosies, waarin elke partij beweert voor 100% gelijk te hebben.

Dit boek was voor velen ene openbaring, want dacht in de voorjaarsdagen, die achter ons liggen, haast niet iedereen, dat die Tsjechen en mijnheer Benesj beslist wel keurige lui moesten zijn — daar Herr Hitler zo verschikkelijk tegen ze te keer ging?

De kopers van dit boek, dat tot op zekere hoogte door de gebeurtenissen achterhaald was, werd door den uitgever meegedeeld, dat ze te zijner tijd een aanhangsel zouden ontvangen om achter in het boek te leggen — met het relaas hoe het drama zich zou hebben afgewikkeld.

Uit dit aanhangsel nu citeren we het volgende:

„De bezetting" van Tsjechië door Duitsland op 15 Maart 1939 heeft vrij onverwacht een einde gemaakt aan het onafhankelijk bestaan van de staat, die volgens de woorden van prof. Bouglé, uitgesproken op een conferentie der geallieerden in de Ecole Normale te Parijs in 1920, was voorbestemd om de laïcistische beginselen (vrij vertaald: de lekenmoraal) in Centraal-Europa te handhaven en die zijn bestaande territoriale vorm naar de betekenis van Lloyd George te danken had aan vervalste en leugenachtige gegevens.

Het ontstaan van Tsjecho-Slowakije is een mengeling geweest van politieke intriges en kuiperijen, waaraan het Tsjechische volk geen deel had, doch die de grondslag hebben gelegd voor het drama, dat 19 jaar later de schepping van Benesj als een kaartenhuis zou doen ineenstorten.

Het Tsjechische volk gaf zijn leven voor zijn nationale onafhankelijkheid en wist zich eeuwen aaneen te handhaven, in Bohemen en Moravië, om uiteindelijk zegevierend uit de eeuwenoude strijd te voorschijn te komen.

Deze onafhankelijkheidsstrijd der Tsjechen schiep het geestelijke materiaal, noodzakelijk om een krachtige, innerlijke staat op te bouwen. Het moreel der Tsjechische natie was in strijd gegroeid en had zich gestaald in onderdrukking en vervolging, zodat zij **meer dan welk volk ook in staat was, de verantwoordelijkheid en zware lasten van een onafhankelijk staatsleven te dragen.** Dat deze gezonde volkskracht te weinig en dikwijls nog onjuist werd benut, is oorzaak geweest, **dat Tsjecho-Slowakije nooit een innerlijk hechte en naar buiten krachtige staat is geworden, doch reeds bij zijn geboorte de kiemen in zich droeg van een toekomstige ontbinding.**

Benesj was vóór alles politicus en diplomaat, die het vruchtbare terrein **der Tsjechische** volkskracht braak liet liggen om zich geheel te wijden aan zijn voor het Tsjechische volk zo nadelig gebleken wereldpolitiek. De diplomaat Benesj vergat, dat het onafhankelijk leven van een volk meer gediend wordt door een rechtvaardig economisch en agrarisch beleid, door de verstrekking der volkeensheid, de bevordering der nationale cultuur en de vrije ontwikkeling van het godsdienstig leven dan door politieke combinaties, die de rustige ontwikkeling van een jonge staat slechts kunnen storen.

De politiek was oorzaak, dat de agrarische hervorming een bron werd van stijgende onrust onder de nationale minderheden; dat de Slowaken hun industrie en bankwezen in Tsjechische handen zagen overgaan en nooit in het genot van hun autonome rechten werden gesteld; dat de verschillende belijdenissen uit de hun toekomende plaats in het Tsjecho-Slowaakse leven werden verdrongen; dat de democratie in Tsjecho-Slowakije steeds ene aanfluiting is gebleven en zich uitte in zeer ondemocratische strafmaatregelen tegen nationale minderheden en kerkgenootschappen; dat de federatieve staatsvorm eerst werkelijkheid werd, toen het reeds te laat was.

Benesj was voor een staat als Tsjecho-Slowakije te veel politicus; hij was te weinig vader des vaderlands, die zich bekommert om de economische, sociale, culturele en godsdienstige noden van al zijn onderdanen.

Het is dus niet alleen Hitler maar evenzeer de Hr. Benesj, die schuld heeft aan de tragische ondergang van deze jonge republiek.

In de huidige wereldoorlog staande Tsjechen wellicht weer op een keerpunt, want de Tsjechen willen nog altijd Tsjechen blijven.

De Koerier publiceert een brief, welke een typisch beeld geeft van de houding welke de Tsjechen tijdens de bezetting tegenover de Duitse autoriteit hebben aangenomen en welke gebaseerd is op hun opvatting, dat de Tsjechen Tsjechen willen blijven.

Dit is geen idee, die in stilte leeft onder de mensen, het is veel meer een uitgesproken belofte, en wanneer er even veel Duitsers in Praag zouden zijn als Tsjechen, dan nóg zouden de Tsjechen elkander opzoeken om te spreken over deze belofte.

Dan nóg zouden zij zowel overdag als des avonds bloemen brengen naar de standbeelden van grote Tsjechische persoonlijkheden.

En als deze standbeelden — laten wij hopen dat het zover niet komt — door de Duitsers weggehaald zouden worden, dan zouden de Tsjechen bloemen blijven neerleggen en rouwkransen op de lege plaatsen, waar zij eens hun helden en geleerden hebben geëerd.

De Tsjechen zullen Tsjechen blijven. Men merkt dit niet alleen uit de woorden van vurige aanhangers van het oude régime en van de Tsjechische onafhankelijkheid, maar ook uit de daden.

Men redeneert als volgt: drie eeuwen lang zijn wij Tsjechen gebleven ondanks de onderdrukking door de Oostenrijkers. Die enkele jaren onder Hitler zullen niet veel uitmaken. En men handelt ook overeenkomstig deze ideeën. De wil van de Tsjechen is niet geknakt.

Men merkt dit uit de handelwijze van een Tsjechischen vader, die zijn dochter in het openbaar enkele oorvijgen gaf, omdat zij met een Duitsen soldaat flirtte. Men kan dit constateren uit het feit, dat de Duitse gaarkeukens voor de armen geen klandizie hebben dan alleen van de Duitsers in Praag.

De arme Tsjechen lijden liever. De Duitsers hebben wel ingezien, dat hier geen aandrang kan worden uitgeoefend. Het is in de eerste dagen na de bezetting nog wel voorgekomen, dat een Duitse soldaat een nap met eten ging brengen aan een Tsjechisch vrouwtje, dat stond toe te kijken. Maar de vrouw wierp het eten voor zijn voeten.

Nu en dan doen de Duitsers in Praag het voorkomen, alsof de Tsjechen geheel naar hun wil zich gericht hebben, omdat 90 procent van de bevolking zich heeft laten inschrijven bij de enige politieke partij, die de Duitsers duldden, de partij der Nationale Concentratie.

Maar men moet niet vergeten, dat hier negentig procent der bevolking werd bereikt, omdat de Duitse autoriteiten automatisch alle leden van de vroegere partijen hiernaar hebben overgeheveld.

In enkele steden echter, die de Duitsers opeisen als „oude Duitse steden" **hebben de Tsjechen zich inderdaad vrijwillig opgegeven, maar hier ging het meer om te laten zien in hoeverre dit Duitse steden gebleven zijn.**

Want zo kwam b.v. in Brno (Brünn) aan het licht, dat bijna tachtig procent van de bevolking Tsjechisch is gebleven.

De Duitse opvatting, dat de inwoners van Brno zich vroeger Tsjechen hebben genoemd om niet door de Tsjechische regering onderdrukt te worden, klopte dus niet geheel en al.

De sympathie der Slowaken.

Het is niet voor niets, dat de grensbewaking op de Tsjechisch-Slowaakse grens enorm verscherpt is. Om vanuit Slowakije het protectoraat te kunnen betreden, is een speciale vergunning nodig, die slechts in zeer uitzonderlijke gevallen verleend wordt.

Want volgens de mening van de Duitsers bestaan er in Slowakije verschillende centra's van anti-Duitse propaganda.

Dit wordt niet zonder reden vermoed. De Slowaken hebben met lede ogen aangezien, dat het aantal Duitse soldaten (vooral in de omgeving van Vah) ontelbaar is, en daar nu reeds zijn opgesteld voor eventuële operaties tegen Polen.

In principe schijnt Slowakije reeds verdeeld te zijn tussen Duitsland en Hongarije, waarbij de Duitsers de hand zouden leggen op Bratislava en de meeste andere strategische punten.

De Slowaakse bevolking heeft begrepen, welk spel er werd gespeeld.

Zelfs het blad „Slowak", het orgaan van de Slovaakse separatisten, eert nu het werk van de Tsjechen in Slowakije gedurende de laatste twintig jaar....

Met het gevolg, dat het blad onlangs onder regeringscontrole kwam te staan.

De Duitse invasie in Bohemen.

Zonder overdrijving kan men gewagen van een ware Duitse invasie in Bohemen; dertigduizend Duitse ambtenaren hebben zich reeds in Tsjechische gemeenten gevestigd, en de stroom is nog niet ten einde. Anderzijds zijn 70.000 Tsjechische arbeiders onder dwang overgebracht naar werkkampen in Duitsland.

De emigratie van Duitsers naar het Protectoraat heeft een lichtzijde en een schaduwzijde.

De lichtzijde is, dat de Joodse eigendommen „arisch" worden gemaakt, waarbij de huizen verkocht worden voor 15 procent van de werkelijke waarde.

En het recht om deze huizen en magazijnen te verkopen wordt voorbehouden aan Duitsers.

Op deze wijze kan een Duitser in Bohemen voor weinig geld een goed huis of een goede zaak krijgen.

Maar er is ook nog een schaduwzijde. Want indien een Duitser een huis koopt, dan is het ged. Over enkele dagen of weken moet men zeggen, dat het huis goed was. Want het is minder plezierig des morgens op te staan en te constateren, dat men een gedeelte van de voorgevel van zijn huis zwart geteerd heeft. Het moet een onaangename gewaarwording zijn, des nachts te ontwaken door het gerinkel van ruiten, die verbitterde Tsjechen ingooien.

En men zal er financieel weinig mee verder komen voor een zeer kleine som een goed beklante zaak te kopen, als men na een week tot de conclusie komt, dat tachtig procent van de klanten niet meer bij den nieuwen eigenaar terecht willen.

Dwang kan wellicht tijdelijk voordeel brengen, maar het Tsjechische volk wordt er niet door vernietigd.

Integendeel, de vijand binnen de grenzen wordt er des te sterker door.

Enkele Duitsers hebben mij in vertrouwen verteld, dat de „kolonisatie" in het protectoraat minder gemakkelijk is dan de kolonisatie van een of ander Afrikaans negergebied.

In Afrika wint de cultuur, zij het soms ook met grote offers, maar de Tsjechen hebben een eigen cultuur, en zij zijn niet de enigen, die de mening zijn toegedaan, dat bij hen het Tsjecchische nationalisme — gesterkt door twintig jaren onafhankelijkheid — uiteindelijk toch de overhand zal behalen.

Anthony Eden is commandant van het territoriale leger.

EEN FEEST VAN DE DOOD

Iedere dag heeft zijn doden, zijn onverwachte sterfgevallen.

Zet ze eens onder elkaar, zoals de krant ze geeft.

Een man komt tussen een machine en wordt vermorzeld.

Een meisje loopt rustig op het trottoir; een auto raakt onklaar, raakt het stuur kwijt: een slachtoffer.

Een autorijder dronk te veel en maakt ongelukken.

Een militair speelt met zijn vuurwapenen en doodt iemand...

Iedere dag worstelen in de ziekenhuizen, in de hospitalen dokters en verpleegsters, mannen van de wetenschap en de praktijk met allerhande ziekten, om de dood, het sterven zo ver mogelijk terug te drijven: wat zouden ze niet willen doen om het leven vast te houden in wildvreemde mensen...

Niemand vindt dit ongewoon...

Er is maar een heel kleine groep mensen in de maatschappij, voor wie het leven van een ander een bagatel lijkt. Dat zijn vechtersbazen, drinkebroers, opscheppers, misdadigers, die dadelijk het woord in de mond hebben: ik steek je dood, ik sla je de hersens in... Dat zijn de onverantwoordelijken, die achter slot en grendel thuis horen.

En dan nog een groep. Een groep onverantwoordelijke grote lui: die met de levens van hun medemensen, van hun onderhorigen spelen. Inderdaad „spelen". Die zo dik doen in woorden over eer dit, en eer dat, — dat ze voor hun eigen eer niet meer terug kunnen en dan moeten er volkeren, — millioenen mensen aan gewaagd worden.

Begin Augustus vierden we de 25e gedenkdag van het begin van de grote oorlog: 1914—1918. Nog een nachtmerrie voor hen die het meemaakten. En die toen uit het diepst van hun ziel zeiden: nooit geen oorlog meer.

Millioenen doden! Millioenen gewonden!! Hoeveel voor goed invalied? En dan de niet te meten en niet te wegen massa droefheid en verdriet, armoede en ontbering!

En toch begon men 1 September weer een oorlog!

Paus Pius XI zei eens een vreselijk woord: „Ik zal bidden, dat God hen mag straffen, die een oorlog veroorzaken!"

Laten we bidden: geef vrede, Heer!

Helaas, de mensen werden niet wijzer! Al het mooie gepraat bleek niets dan een spelen met woorden.

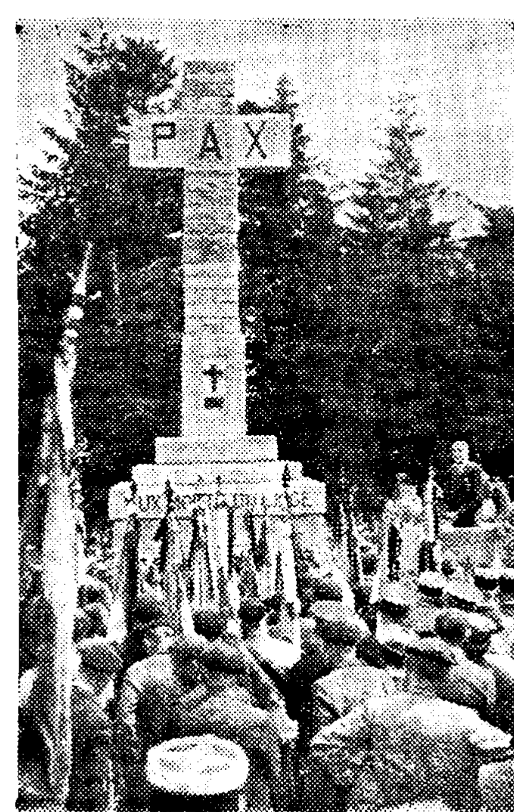
De jongeren onder ons, zij die onder de 35 jaar zijn, weten zo goed als niets meer van die oorlog! En onder die groep mensen schijnen de drijvers gevonden te worden, behalve natuurlijk dan nog een kleine groep leiders. Die spelen met de gedachte aan oorlog als kinderen met vuur. Die halen als wonderbaar goede gevolgen van de oorlog naar voren, alsof oorlog een zegen zou zijn voor de mensen, voor een land. Onmogelijk! Oorlog — wel dat kan iemand opgedrongen worden; dat kan ooit niet meer te vermijden zijn. In zo'n omstandigheden kan oorlog enkele mooie kanten in een mensenkarakter kans geven om tot uiting te komen: opoffering, moed, uithouding! Maar dat maakt het nog niet redelijk, de oorlog daarom te gaan verheerlijken!

Het kwaad kan iemand eveneens in zo'n positie brengen, dat hij zich verdedigen moet, ten koste van alles. Daarmede is het kwaad nog niet goed gepraat. Wie zich een oorlog opgedrongen ziet, kan zich zo'n toestand te nutte maken. Maar dat neemt niet weg, dat oorlog een van de monsterachtigste dingen is welke er onder mensen bestaan!

Oorlog is het feest, de bruiloft van de dood; het feest van de haat! Het feest van de vernieling. Daar bereikt de verlaging van den mens het hoogste punt: waar alle ontdekkingen in dienst worden gesteld van de vernietiging; waar alle menselijke wetten en regels buiten spel worden gesteld, het dierlijke boven komt, los komt, feest viert. Want oorlog brengt de vrijmaking van het beest in de mensen mee!

Laten we bidden: van pest, hongersnood en oorlog, verlos ons Heer!

Laten we de geest van vrede in ons aankweken en daarom, **daarom,** de geest van rechtvaardigheid en liefde, van zelfbeheersing, van zelftucht. Want: **Mensen maken de Oorlog!** En dat is erg!...

Op het kerkhof van Wettstein in Alsace werd een monument onthuld ter gedachtenis aan de Franse Infanterie.

Op de Weg naar Geestelijk Herstel.

EEN GESCHRIFTJE VAN PROF. HUIZINGA.

Terugkeer tot het geloof.

Geestelijke en morele herbewapening aldus lezen we in de „Rijkseenheid", is slechts mogelijk op de grondslag van het Christendom, door een terugkeer tot het Christelijk geloof en dit geloof niet opgevat in de betekenis van sociale rechtvaardigheid, solidariteit of socialisme der massa's zonder Godsgeloof, doch als het geloof, dat regelrecht afgaat op den enkeling, den enkeling dwingt streng en hard te zijn voor zichzelf en goedertieren tegenover anderen; als het geloof, dat hem persoonlijk verantwoordelijk stelt en waarvan het eerste gebod is: Gij zult Gode dienen.

Maar al te vaak immers wordt het Christendom opgevat niet als geloof in God, doch alleenlijk als een politiek-sociale richting, waarin de een steunt op den ander, zodat een aantal zwakkelingen gekweekt wordt; waarin men medelijden beoefent door zijn hand in andermans zakken te steken; waarin men eigen tekortkoming niet eens meer erkent, doch alle schuld schuift op anderen of de omstandigheden. **Ieder beschouwt zich als slachtoffer,** niemand als verantwoordelijk voor zichzelf. Ontbering dragen? Men kan het niet meer. Ons volk in zijn geheel is verslapt, verwekelijkt door verzadiging.

Geestelijke en morele herbewapening kan alleen betekenen: terugkeer tot God in grote ootmoed.

Het positivisme.

Een van de hindernissen, die de mensheid op deze weg van terugkeer vond, was het positivisme, de leer, dat men alleen wilde geloven aan datgene, wat men horen en zien kon, aan datgene, wat de positieve wetenschappen (natuurkunde) leerden; het onzienlijke, het bovenzinnelijke, het Mysterie, het Geloven, werd in hoogmoedige wetenschapstrots afgewezen.

Hoe dankbaar mogen wij de Christelijke groepen zijn, die, met meewarige verachting aanschouwd, als sterke, harde mannen in alle eenvoud hun Godsgeloof handhaafden. Hoe verklaarbaar is de stichting van eigen scholen (van een eigen Universiteit te Amsterdam of te Nijmegen).

Meermalen hebben wij er op gewezen, hoe de drang naar het metaphysische, naar het onzienlijke, weer in de mensheid ontwaakte. Reeds in 1920 verscheen „De opstanding van de metaphysica" van P. Wust, wat reeds als een vurig teken het einde van het positivisme in zicht stelde. Nadien wezen anderen in dezelfde richting. En thans is van Prof. Huizinga een werkje verschenen, dat voor het failliet van het positivisme van betekenis is.

De mens en de cultuur van prof. Huizinga.

Dit werkje heet „De mens en de cultuur". De korte inhoud hiervan is: Onze cultuur is ziek. De mens staat daarin als altijd: klein en ijdel, maar ongehoord scherpzinnig, met een zwakke neiging tot het goede en een groot idee van zichzelf, als enkeling niet zelden fatsoenlijk, dapper, verantwoordelijk en betrouwbaar. Als lid van een collectief is hij belangrijk slechter, omdat het collectief hem van de beslissing van zijn persoonlijk geweten ontheft. Hier toont hij zich al te gemakkelijk geneigd tot wreedheid, onverdraagzaamheid, sentimentaliteit en kinderachtigheid. Alles hangt hier af van het gehalte van het collectieve ideaal.

Wat de cultuur betreft, deze is rijker en machtiger dan ooit te voren. Doch wat ontbreekt er aan? Een echte, eigen stijl, een samenbindend geloof, het innerlijk vertrouwen op haar waarheid, de harmonie, de waardigheid en de Goddelijke rust. Zij is beladen met een last van humbug en waan, zoals de wereld nog nooit gedragen heeft.

Hoe kan onze cultuur genezen? Alleen door persoonlijkheden, want deze alleen zijn de dragers van de cultuur. Doch nu is het moeilijke, dat thans de wereld door het type van den halfontwikkelde geregeerd wordt, en de halfontwikkelde is de doodsvijand van de persoonlijkheid. Bovendien glijdt de cultuur af in het politieke. De staat doet immers alles, en bewaakt en geeft zelfs cultuur. Doch nu rijst de vraag, of het politieke ooit de plaats van een hoogst mogelijke wijsheid en meest edele gezindheid, welke de enige richtsnoer van een cultuur moeten zijn en blijven, kan innemen. Dit wordt ontkend Hoewel goed vaderlander, wijst de schrijver het hypernationalisme, dat hij beschouwt als voor een groot gedeelte van politiek afhankelijk maakwerk, terug.

Hoe zou — wanneer geen wereldbrand ontstaat — de huidige cultuur misschien gewijzigd kunnen worden? Onze geestelijke toestand wordt gekenmerkt door woorden als crisisgevoel, radeloosheid, verwildering, verwarring, blinde illusie, hypocrisie, vlucht voor de vertwijfeling in zelfbedrog. Om hieraan te ontkomen stelt de een geloof in een sterke dynamische macht, de ander in een enorme culturele evolutie, waarvan nieuwe gemeenschap, vernieuwing der cultuur de slagwoorden zijn.

Doch historische cultuurwijzigingen bewijzen, dat de uitkomst tenslotte verre ten achter bleef bij de voorstelling van het te verwachten geheel nieuwe. Deze twijfel betekent evenwel niet, dat alles bij het oude moet blijven, integendeel. Onze cultuur moet van de nadelen van de mechanisering en technisering, van de ver-

schrikkelijke verwildering genezen worden. En wij weten: zal de cultuur weer gezond worden, dan moeten wij mensen het doen. En om dat te kunnen doen, moeten wij eerst ons zelf gezond maken.

Hoe kan dat? Tussen vernieuwing en herstel is nog een derde mogelijkheid denkbaar: de beperking, een bewust en vrijwillig wegwerpen van het overtollige en schadelijke in de cultuur.

Onze Westerse cultuur schijnt in bijna elk opzicht tot aan de uiterste grenzen van verwerkelijking en ontvouwing gekomen te zijn. Zo de wetenschap, die de grond onder haar voeten verliest, de techniek, die het vertrouwen verliest, omdat ze potientieel meer destructief dan constructief is; de poëzie, die zich van de gedachte, en de kunst, die zich van de natuur laat scheiden.

En daarom moet de mens berusten in het niet-weten, in een zich onthouden van het boren en woelen in lagen, die aan de andere zijde van de menselijke rede liggen. Wat nodig is, is een ascese van de gedachte terwille van de levenswijsheid.

De beschaafde enkeling kan zich ook te midden van een lawaaierige en misvormde wereld een harmonisch leven afperken. Doch daarmede is de cultuur nog niet gered. Het probleem blijft, de massa's op te voeden. Op aesthetisch gebied zou dit denkbaar zijn, daar ook de massa's tenslotte niet meer zullen kijken naar alles, wat een op handelsleest geschoeid bedrijf hun als cultuur voorzet. Op het gebied van het denken zou het misschien nog gemakkelijker zijn, omdat de massa's door de moderne cultuurtechniek aan het denken ontwend zijn, doch anderzijds is de logische bouw ener cultuur diep en sterk gefundeerd. Aangenomen, dat het op beide gebieden gelukte, dan blijft toch nog het belangrijkste gedeelte van het werk over: de morele gezondmaking van de cultuur.

Dit herstel kan door de staat niet geschieden. Door een heroïsch levensideaal? Men heeft het gemeend, doordat men de betrekking tot het heilige verloren had.

In de heerschappij van een echt diep, zuiver en levend geloof zou het begin van een gezondmaking der cultuur gegeven zijn. Van uit een echt geloof zou de beperking en vereenvoudiging van de cultuur, de inkeer tot de grondslagen van ons geestelijk leven haar uitgangspunt kunnen nemen. Voor het Westerse Europa kan dit niets anders zijn dan het Christelijk geloof. Onze Cultuur is, ondanks alle afval en alle verloochening, Christelijke cultuur. Hoevelen vonden immers niet, los van elke confessie of philosophisch geformuleerde wereldbeschouwing, aan het einde hunner overpeinzingen de meest adequate uitdrukking van de menselijke verhouding tot het zijn in de Christelijke zedeleer en in de religieuze grondbegrippen van de genade en de verlossing?

Tot zover „De mens en de cultuur" van Prof. Huizinga.

ALGEMEEN POLITIEK OVERZICHT

Een der meest belangrijke gebeurtenissen van de laatste dagen is de inval van Rusland in Polen.

Niettegenstaande er tussen Polen en de Sovjets een non-agressiepact bestaat tot het jaar 1945, heeft toch Rusland met vertreding van alle rechten van de gelegenheid gebruik gemaakt, om van Polen's benarde positie te profiteren, zich ettelijk kilometers toe te eigenen, waar Wit Russen en Oekrainiers wonen, z.g. om deze minderheden te beschermen en verder nog onder het motief om de arme Polen zelf te verlossen van een regering, die het volk tot de afgrond heeft gebracht.

De Polen zullen nu de zegeningen krijgen van het Bolsjewisme!!!!!

Het is eenvoudig hemeltergend hoe in de wereldpolitiek alle Goddelijke en menselijke rechten worden vertreden. En zeide men nu nog maar dat men kwaad deed! Maar men tracht nog het onrecht te verbergen onder de schijn van alle mogelijke deugden.

Er is in enkele weken wel veel veranderd in de diplomatieke verhoudingen en wellicht is in deze wetenschap de troost, dat we ook in de naaste toekomst nog wel eens voor andere verrassingen komen te staan, meer in het belang en tot welzijn van de mensheid.

Er is wel veel veranderd sinds enkele weken, dat Engeland nog in Moskou bezig was om Rusland te bewegen zich aan te sluiten bij Engeland en Frankrijk ter bescherming van Polen.

En de oorzaak van deze verandering is, dat terwijl het Foreign Office van Londen een van zijn meest bekende en handigste diplomaten, namelijk Strang, naar Moskou zond, om de besprekingen tot een goed einde te voeren, er in Moskou een verwisseling plaats had in het Volkscommissariaat van Buitenlandse Zaken, die een min of meer onaangename gevolgtrekking inhield.

Reeds eerder had Litwinoff zijn ontslag gekregen, en deze verandering bleek later wel te moeten worden opgevat als een openlijke demonstratie van een bepaald idee, toen officieel namelijk door Moskou werd bevestigd, dat Lozowski benoemd was tot plaatsvervanger van den Volkscommissaris van Buitenlandse Zaken. Nu is deze Lozowski niet de eerste de beste communist, die het voorjaar van 1939 werd ontdekt en in het jaar 1939 wellicht weer tot de zoveel „gevallen sterren" zal behoren. Lozowski heeft het bolsjevistisch standpunt bekeken, zijn sporen verdiend. Hij is een Jood, zijn ware naam is Salomon Dridzo, en hij was een van de meest actieve leiders van de Komintern. Hij had een hoge positie als secretaris generaal van de Profintern, d.w.z. de Internationale der Rode Vakbonden. Hij is de boezemvriend van Dimitroff, en van den Volkscommissaris Molotoff, en hem werden verschillende belangrijke missies in het buitenland (vooral in Spanje en Frankrijk) toevertrouwd. Zijn benoeming had deze betekenis: Sovjet-Rusland wil nog eens duidelijk demonstreren, dat men helemaal niet wil afzien van de wereldrevolutie. De pogingen om deze wereldrevolutie te bereiken blijven op het eerste plan staan.

Onomwonden hebben de Sovjets te kennen gegeven, dat zij niet van plan zijn zich neer te leggen bij het bestaan van twee wereldrijken, het Russische en het Engelse.

De strijd met Engeland kon uiteindelijk de strijd op Engeland worden.

Daarom mag Engeland op slot van rekening blij zijn niet tot een overeenkomst met de Sovjets te zijn gekomen. Men moet ook Duitsland niet met angst en vreze uitzien, naar wat in de naaste toekomst uit het Russische pact zal voortkomen?

In buitenlandse kringen te Moskou is men ervan overtuigd, dat de Russische diplomatieke teugels onder Molotoff veel strakker worden aangetrokken, dan ooit onder Litwinoff het geval is geweest. In de eerste jaren van het bolsjewistische rijk vonden de Sovjets het een eer, om met andere landen te mogen onderhandelen. Nu zijn zij geweend geraakt aan het regeren en met het oog op de Europese heksenketel hebben zij het in hun macht, om te zeggen: het is voor een ander land een hele eer, om met ons te mogen onderhandelen, want feitelijk is dat onze gewoonte niet!

Wij streven immers naar de wereldrevolutie!

Volgens de Russische leiders heeft Litwinoff te veel „gekropen"; men wilde nu wel eens zien hoe andere landen kruipen voor Sovjet-Rusland en hoe zelfs Engeland een pelgrimstocht maakte naar de Russische kolos.

Het zal vermoedelijk wel niet alleen leedvermaak geweest zijn, welke de Sovjets deed besluiten tot een langgerekte marteling van de Engelse diplomatie. Ook op politiek gebied kan men het spreekwoord toepassen: zo de waard is, vertrouwt hij zijn gasten.

En dit gebrek aan vertrouwen was bij de Sovjets wellicht veel meer aanwezig, dan bij de Engelsen. En voor de Engelsen was het een van de grootste moeilijkheden om te bewijzen, dat zij werkelijk te vertrouwen zijn. Want hierbij hadden de Sovjets enkele argumenten, die voor Engelse oren inderdaad onaangenaam klinken. Deze argumenten waren: Oostenrijk, Sudetengebied, Tsjechoslowakije. Vrienden in vredestijd, zelfs de meest fatsoenlijke, blijken nog niet altijd vrienden in de oorlog te zijn.

Dat heeft ook Duitsland ondervonden in Italië. Maar ook het omgekeerde is waar.

En daarom een der grootste ironieën van de laatste weken is, dat Duitsland en Japan leden van het antikominternpact, thans met de komintern onder een hoedje spelen.

Steeds kunnen we spreken van een dwaze wereld, maar de verhoudingen die op het ogenblik de politiek beheersen, zijn wel zo dwaas als de wereld ze nog nooit beleefd heeft.

Recht en rechtvaardigheid zijn geheel op zij gezet en het grootste eigenbelang het zuiverste egoisme is de drijfveer van alle tegenwoordige pacten.

Het is niet alleen meer homo homini lupus, dat de ene mens voor de andere een wolf is, maar ook de ene staat, die thans bevriend is met de andere, zal deze verslinden, wanneer het eigenbelang en het egoisme er baat bij kan vinden.

UIT DE INTERNATIONALE PERS.

„DE KERK STERFT.....?"

Zo beweert ministers Goebbels.

Maar we zouden toch op een paar feiten willen wijzen:

De Franse Academie sprak haar lof uit over de J.O.C. (Jeunesse Ouvrière Chrétienne = Katholieke jonge arbeiders). —

Hore Belisha, de niet-katholieke minister van oorlog in Engeland, hield een sterke lofspraak op den Paus.

Mexico begon pogingen te doen het godsdienstig leven te herstellen, hier en daar konden kerken en kloosters heropend worden.

Engeland ontving een Apostolisch Delegaat.

Tsjecho-Slowakije vierde feesten ter eer van S. Wenceslaus en keerde zich af van den hervormer Jan Huss.

In China, zo verzekert P. Lebbe, vermeerdert het aanzien der H. Kerk met de dag, zelfs onder het zogenaamde „rode leger".

In Japan bekeerde zich generaal Tokagawa en een dochter van den Grootmaarschalk van het Keizerlijk Hof trad in de Carmel.

P. Bonsirven, die onder de joden werkt, verzekert dat een nieuwe golf van belangstelling voor den Christus-Messias door joodse kringen gaat.

In de Verenigde Staten van N. Amerika is het aanzien der H. Kerk nooit zo groot geweest als thans.

In Zuid-Afrika is in de laatste eeuw het aantal katholieke kerken van 1 op 148 en der katholieke scholen van 2 op 1663 gestegen. In Australië werden in 1938, 56 nieuwe kerken gebouwd, 114 nieuwe priesters werden gewijd, 180 zusters geprofest, één nieuw bisdom opgericht en circa 8000 bekeringen gemeld.

En toch beweert minister Goebbels, dat de Kerk sterft!

Onze lezers hebben wel eens gehoord van den groten kardinaal Verdier van Parijs.

Hij is de befaamde kerkenbouwer. En het was nodig.

In 1831 telde Parijs 560.000 inwoners in de stad en 146.000 in de voorsteden (de „banlieue"). Een eeuw later telde de stad er 3 millioen en de voorsteden 2 millioen. Voor die 5 millioen Parijzenaars waren er 110 parochies in de stad en enkele meer in de banlieue. Sommige parochies telden meer dan 100.000 zielen.

Hoe die onmogelijke toestanden te verbeteren?

Het anticlericalisme in regeringskringen, de ellende van zovelen opgetast in de huurkazernes, de werkloosheid, alles scheen tegen te weren.

Maar de kardinaal pakte aan. Hij begon geld in te zamelen en ging bouwen. Hij bouwde kerken om aan de zielen een godshuis en zo aan de arbeiders werk te verschaffen. Armen en rijken droegen bij en zo kwamen bijeen de fondsen van de „werkplaatsen van den kardinaal".

In 6 jaren tijd werden reeds bijna 100 kerken en kapellen gebouwd. 62 ervan kunnen 1000 à 1500 mensen bevatten, de overige zijn kleiner. En nog steeds gaat de actie voor kerkenbouw verder.

En het gevolg? Waar tevoren slechts 20% der kinderen werd gedoopt, steeg dit getal tot 70%; de kerkelijk gesloten huwelijken stegen van 15% tot 60%; de kerkelijke begrafenissen van 22% tot 80%. De patronaten en catechismuslessen verzamelden steeds meer kinderen.

Inderdaad de Kerk leeft!

ONWETENDHEID DER AMERIKAANSE JEUGD OP GODSDIENSTIG GEBIED.

Het tijdschrift „Atlantic City" bevatte onlangs een merkwaardige statistiek over de onwetendheid der Amerikaanse jeugd op godsdienstig gebied.

Volgens een vooraanstaand paedagoog is de toestand in Amerika thans als volgt: „Meer dan 25 procent van de 49 millioen jeugdige personen in Amerika is nog nooit in een kerk geweest. Uit een pas gehouden onderzoek is gebleken; dat van de 55.000 schoolkinderen er 16.000 nooit iets over de Tien Geboden Gods hebben gehoord, dat onder de 18.000 studenten slechts 2000 de Profeten van het Oude Verbond, slechts 800 de vier Evangelisten en 8000 drie leerlingen van Christus konden noemen."

HET BISDOM DANZIG.

Sinds 1926 heeft Danzig een eigen Bisschop.

Het bisdom Danzig dankt zijn ontstaan aan de wijzigingen die het in de wereldoorlog heeft ondergaan. Toen uit enkele gedeelten van de vroegere provincie Westpruisen het gebied van de vrije stad Danzig werd opgericht, stond men vrij spoedig voor de moeilijke vraag op welke wijze de kerkelijke organisatie van de meer dan honderdduizend katholieken van dit gebied zou geschieden. Tot dan toe hadden de meeste katholieken onder de jurisdictie gestaan van den bisschop van Kulm. Dertienduizend andere katholieken woonden in de toenmalige Dekenaten Marienburg en Neuteich van Ermeland.

Daar het overige gedeelte van het bisdom Kulm met de bisschopszetel Pelpin bijna geheel aan Polen was gekomen, kon de kerkelijke organisatie niet onveranderd blijven. Anderzijds waren er ook moeilijkheden om het gebied van Danzig aan te sluiten bij het bisdom Ermeland. De enige uitweg was de oprichting van een Apostolische Administratuur van Danzig, hetgeen op 24 April 1922 geschiedde. Tot Administrator werd benoemd de titulair bisschop van Canea en de vroegere bisschop van Riga, Mgr. Eduard Graaf O'Rourke, afstammeling van een oeroud Iers geslacht.

De oprichting van de Administratuur was slechts een stap op de weg naar de zelfstandigheid van Danzig op kerkelijk gebied. Op 30 December 1925 werd de Apostolische Administratuur verheven tot bisdom, onmiddellijk ondergeschikt aan de H. Stoel. Op 3 Januari 1926 werd Graaf O'Rourke benoemd tot bisschop van Danzig. Toen hij het volgend jaar afstand deed van deze bisschopszetel, werd hij opgevolgd door den veertigjarigen pastoor Karl Maria Splett, een geestelijke van Duitse nationaliteit afkomstig uit een oude familie van Danzig.

Het bisdom Danzig omvat de Dekenaten Danzig 1 en 2, Danzig-Land, Neuteich en Tiegenhof. De bisschop wordt niet, zoals het geval gewoonlijk is, terzijde gestaan door een Domkapittel, maar door een Consistorie. De kathedrale kerk is de oude kloosterkerk van Oliva, een voorstad van Danzig. Deze kerk is de oudste kerk op het gebied van de Vrije Stad en tevens een van de oudste Duitse cultuurmonumenten in het Oosten. De kerk werd gebouwd in de 13e en 14e eeuw. Tevoren reeds was Oliva een Cisterciënsers-abdij, die in 1170 werd opgericht. In 1831 werd deze abdij geseculariseerd.

Het klooster heeft een wereldhistorische betekenis, daar hier op 3 Mei 1660 de vrede van Oliva gesloten werd, waarbij een einde kwam aan een oorlog tussen Zweden en Polen en waarbij Koning Jan Casimir van Polen afstand deed van zijn aanspraken op de Zweedse kroon, op Estland en op de leenheerlijkheid van Oostpruisen.

William S. Knudsen, president van de General Motor, geeft de Amerikaanse journalisten te Detroit inlichtingen over de moeilijkheden in de Amerikaanse auto-industrie.

EMMASTAD.

TE KOOP GEVRAAGD:

Kinderledikantje
commode
eventueel ook kinderbadje
Emmastad, 113-B

SPORTCLUB „ASIENTO".

Tennis.

Dames wedstrijden:
Woensdag, 20 September 1939
4.30 n.m.
Baan I Vromans
Janknegt (uitd.)
Donderdag, 21 September 1939
4.30 n.m.
Baan I Mevr. Goodliffe
Mevr. Vermuelen (Uitd.)

TE KOOP AANGEBODEN:

Een huis, gelegen op Van Engelen, voorzien van alle gemakken met ca. 3000 M² grond tegen billijke condities.
Te bevragen:
Van Engelen E-65

SPORTCLUB „ASIENTO".

Tennis.

Programma kampioenswedstrijden:
Dinsdag, 19 September 1939,
4.30 n.m.
Mevr. v. Berkum
Mevr. Scheffer
Woensdag, 20 September 1939,
4.30 n.m.
de Wolf
v. Kekem

SPORTCLUB „ASIENTO".

Olympiade Curaçao — Aruba.

In verband met de tegenwoordige omstandigheden is de sportontmoeting welke op 30 Sept./1 Oct. zou hebben plaats gehad tussen Aruba en ons voor onbepaalde tijd uitgesteld.

Het Bestuur.

„SHELL GOLF CLUB".

„SAFETY-FIRST" CUP wedstrijden.

De halve finale voor bovengenoemde wedstrijd zal gehouden worden op Zondag 24 September a.s. over 18 holes matchplay. Door loting zijn de volgende partijen vastgesteld:
Mevr. Bouman tegen Mevr. Becker
Hr. Bloomfield tegen Hr. Themans
De winnaars en verliezers zullen op Zondag 8 October finale spelen over 36 holes matchplay.
Alle belangstellenden zijn van harte welkom.

SPORTCLUB „ASIENTO".

Biljarten.

A.s. Vrijdagavond wordt weer een gewone clubavond gehouden. Wij wekken de leden nogmaals op zoveel mogelijk op deze avond aanwezig te zijn.

Het Bestuur.

Aan alles wat er in het leven gebeurt, zijn steeds twee zijden. Aan ons is het de lichtende kant te ontdekken en daaraan onze grootste aandacht te schenken.

Als alle gevels doorzichtig waren en alle harten open stonden, zou er minder afgunst zijn in de wereld.

Met het goede in het vooruitzicht verliest het zware van het ogenblik aan gewicht.

CURAÇAOS KAMPIOENSCHAP BILJARTEN.

Maandagavond vond in het clublokaal der B.C. „Holland" de derde wedstrijdavond plaats van het persoonlijk biljartkampioenschap van Curaçao. Ook thans was er weder grote belangstelling.

De uitslagen luiden als volgt:

	A.C.	A.B.	H.S.	Gem.
Hr. Zee (As.)	200	58	24	3.45
„ Pelgrim (Holl.)	133	58	14	2.33
Hr. v.d. Molen (Gez.)	150	57	9	2.64
„ Arend (Gez.)	200	57	22	3.51
Hr. Jippes (As.)	200	53	17	3.87
„ Lieder (Gez.)	99	53	13	1.87
Hr. v.d. Molen (Gez.)	200	90	11	2.22
„ Lind (Holl.)	158	90	12	1.76

A.s. Donderdag wordt de wedstrijd weder vervolgd in de Soc. de Gezelligheid met de volgende partijen:

om 8 uur:
Hr. Pelgrim — Hr. Treling
(Holl.) (Holl.)
Hr. Hollander — Hr. Lieder
(As.) (Gez.)

Om 9 uur:
Hr. v.d. Molen — Hr. Arends
(Gez.) (Gez.)
Hr. Hollander — Hr. Jippes
(As.) (As.)

NAAR DE NIEUWE GEMEENSCHAP.

Bouwt de Gemeenschap
Met de mortel van Uw liefde,
En al wat steen is
Wordt onsterfelijk.

Laat niemand lijden door uw humeur.

Waarom zullen wij elkander het leven, dat dikwijls reeds hard genoeg is, bederven door onze gemelijkheid en prikkelbaarheid?

Mensen, die alle tijd hebben, zijn dikwijls een zware plaag voor mensen, die geen tijd hebben.

Het is beter van anderen te leren, dan hun de les te lezen.

Bekendmaking.

Voor de toepassing van de Neutraliteits-Proclamatie moeten alsnog als oorlogvoerenden worden beschouwd: Noord Ierland, Britsch-Indie, Canada en Zuid-Afrika.

Willemstad, 14 September 1939.

De Gouvernements-Secretaris

GRONEMEIJER.

CURACAO.

OFFICIELE BEKENDMAKINGEN.

Bouwcommisie Curaçao.

Benoemd tot lid: R. Ph. Kreegstra.

Bouwcommisie Aruba.

Eervol ontslag verleend als lid aan: Mr. W. B. J. Aberson, onder dankbetuiging voor de door hem als zodanig bewezen diensten.

Benoemd tot lid: Dr. H. Polvliet.

Geneeskundige praktijk.

Frans R. v.d. Stad, arts, is in Curaçao toegelaten tot de uitoefening van de geneeskundige praktijk.

Benoeming:

P. Croes, gevangenis-opzichter; tot Hoofdgevangenis-opzichter.

W. G. Buncamper, klerk ter Griffie van het Hof van Justitie; tot adjunct-commies.

J. N. E. Hellmund, klerk ter Griffie van het Hof van Justitie; tot adjunct-commies.

Ch. E. W. Voges, klerk ten kantore van den Koloniaal-Ontvanger (Afd. invordering) tot adjunct-commies.

Stembureau Saba:

Eervol ontslag verleend als voorzitter aan: A. H. M. van Weel.

Benoemd tot voorzitter: K. H. C. M. Krugers.

Stembureau St. Eustatius:

Eervol ontslag verleend als voorzitter aan: A. J. van Werkhoven.

Benoemd tot voorzitter; M. M. B. J. Erens.

Examen-Commissie bedoeld bij art. 33 van de Gezondheidsverordening.

Eervol ontslag verleend als lid aan: J. H. Buys, onder dankbetuiging voor de door hem als zodanig bewezen diensten.

De Gouvernements-Secretaris,
Gronemeyer.

ONZE INDIANEN.

Onlangs schreven wij een kort artikeltje over de Indianen van Curaçao en we wezen er op, dat het nog altijd een vraag was, waar dat groepje Indianen, dat op Curaçao bleef toen de Hollanders het veroverden, zich vestigde.

Pater Euwens zegt het niet te weten, doch wellicht in de buurt van Groot Kwartier meent hij, daar zij de Hollanders die daar „kwartier hadden", moesten helpen.

Daarom wezen we er op, dat er daar in de buurt een „rooi Indiaan" gevonden werd en ook een „Indianen put", wat misschien iets zegt over een vroegere verblijfplaats van de Indianen daar.

In dit vermoeden zijn we versterkt door het volgende.

3 September 1855 vroeg Mgr. Niewindt aan den Gouverneur een stuk grond voor kerkhof, daar er weer een cholera epidemie op handen scheen en het kerkhof aan de Rode weg vol raakte. Welnu, de Gouverneur antwoordt 18 September dat hij geen stuk grond zal geven, maar dat men wel mag begraven op het **oude kerkhof der Indianen** op de Savaan Ranche.

Dus we zien, dat er toentertijd nog een kerkhof van de Indianen bekend was en wel juist in de buurt van de Rooi Indiaan.

Met een beetje fantasie kan men zich daar de tenten rond de punt wel voorstellen.

Vreemd is het, dat oude mensen daar in de buurt, niets meer weten van dat kerkhof. Dood en kerkhof nemen anders nog al een grote plaats in in het denken van onze mensen.

Enfin, alles bij elkaar weten we nog **niet veel. Maar het is weer iets erbij.** Men kan nu wel een roman gaan schrijven over de laatste Indiaan op Curaçao.

MOBILISATIE OP CURAÇAO.

Z. Exc. de Gouverneur heeft een aantal dienstplichtigen Maandag onder de wapenen geroepen. In het geheel betreft het hier ongeveer vijftig personen. Of nog meerderen onder de wapenen zullen worden geroepen kunnen we niet met zekerheid mededelen.

40 JARIG KLOOSTERFEEST.

Zaterdag 23 September zal Zijne Hoogw. Excellentie Mgr. P. I. Verriet de dag herdenken, dat hij voor 40 jaren zijn professie deed in de orde der Dominicanen.

Ook de Pastoor der Kathedraal, Pater M. van den Elzen viert die dag hetzelfde feest.

Wegens de tijdsomstandigheden zal deze feestdag niet gevierd worden.

HET TEKEN DES KRUISES ONTDEKT.

In een villa van Herculanum.

Men zal zich herinneren, dat ongeveer een jaar geleden in een villa in de nabijheid van Pompei het teken des kruises werd gevonden op de wand van één der zalen, voorzien van een onderschrift in hiëroglyphische lettertekens, die na lange tijd ontcijferd werden (ontcijferd is eigenlijk te sterk: het bleef een hypothese) als het paternoster. Dit feit bracht toen grote opschudding teweeg onder de archeologen en kunsthistorici van de gehele wereld, want als de hypothese juist was, zou hiermee het bewijs geleverd zijn, dat het Christendom reeds in het begin der 1ste eeuw niet alleen was doorgedrongen tot aan de kusten der Middellandse Zee, maar ook en vooral: dat het kruisteken reeds toen een rol speelde in de liturgie, terwijl men tot nu toe steeds had aangenomen, dat het pas vanaf de 4de eeuw de plaats is gaan innemen, die het thans bekleedt. Daarom ook twijfelden velen aan de duiding der hiëroglyphen en daar enig ander vast bewijs ontbrak, bleef het bij het vermoeden.

Een nieuwe Ontdekking.

Thans echter wordt bekend, dat bij de jongste opgravingen in een villa te Herculanum een analoge ontdekking is gedaan. In een kamer van de bovenste verdieping van één der mooiste huizen in de z.g. „koraalwijk" (d.i. de **wijk der patriciërswoningen, waar de grootste verfijning en de meest geraffineerde versieringen gevonden werden** is een Latijns kruis gevonden, van de afmetingen van 60 bij 45 c.M. ingemetseld in de muur.

Met deze beslissende bijzonderheid temeer: dat aan de voet van het kruis een, natuurlijk geheel verkoolde, bidstoel werd ontdekt. In dit laatste vooral sluit de these uit, dat het kruis een ander symbool, dan het Christelijke zou zijn geweest, zoals men in eerste instantie e.v. nog zou mogen aannemen.

Het kruis is, zoals gezegd, van de vorm, die thans als de Latijnse bekend is (dus met lange verticale en korte horizontale balk) in tegenstelling met het Griekse, (waar beide balken van gelijke lengte zijn) en met het T-kruis, (dat voor de executies werd gebruikt). Het is het Kruis van de Calvariënberg, zoals wij het kennen en zoals het pas in de 4de eeuw, dus nadien officieel in de liturgie was opgenomen, zijn intrede deed in de Christelijke iconographie.

Van grote betekenis.

Deze ontdekking is inderdaad van grote betekenis. Want het kruis speelde als symbool in het heidendom geen rol, tenzij de rol van een teken van verachting en smaad (daar het gebruikt werd voor de uitvoering der doodvonnissen) en als zodanig werd het nooit afgebeeld. Daarom ook zouden de eerste Christenen het bij het verhaal van de Passie van Jesus Christus uit hun liturgie hebben geweerd. Immers de eerste Christenen waren, voor hun bekering heidenen, voor wie het kruis van hun jeugd af smaad en vernedering betekende. Buitendien was de beschuldiging van afgoderij, die de heidenen aan de Christenen richten, en de verachting, waarmee zij de Christenen verweten iemand, die als gemeen misdadiger ter dood was gebracht, tot hun God te verheffen, reden genoeg, het kruisbeeld uit de uiterlijke cultus te weren. Ook in de Catacomben vindt men de vis, het brood, het altaar, maar het kruisbeeld ontbreekt.

Vermoeden wordt zekerheid.

Wat met het kruis van Pompei tot een vermoeden werd: dat desondanks de oudste Christenen reeds het Passiebeeld van Christus tot voorwerp van hun verering maakten, wordt thans door deze ontdekking zekerheid.

En tevens stijgt de overtuiging, dat ofschoon het Christendom nog in alle stilte en verborgenheid werd beleden, het toch reeds vaste voet had gevat buiten Rome, o.a. in de Vesuviaanse steden.

Nieuwsgierige Journalisten.

Juist toen het feit, dat als eerste door het Giornale d'Italia werd gepubliceerd, bekend werd, bevond zich een grote menigte Italiaanse, en buitenlandse journalisten te Pompei, om de proefbelichting der ruines bij te wonen.

Het spreekt vanzelf, dat niemand zich deze kans wilde laten ontgaan „en passant" ook de nieuwe ontdekking te bezoeken en zo verscheen een ware optocht van nieuwsgierigen voor de hekken van Herculanum en verlangde toegang. Maar de directie der opgravingen had strikte orders gegeven, dat niemand, die niet een speciale permissie had, mocht worden toegelaten. Alle spitsvondigheid en listen der journalisten en fotografen, die wanhopige pogingen deden op clandestiene wijze het beroemd geworden „Casa del Bicentenarie" (waar het kruis gevonden werd en dat zijn naam ontleent, aan het feit, dat het als eerste aan het licht kwam op de jubileumsdag der opgravingen) te benaderen, bleken vergeefs.

Het enige, wat zij bereikten, was een mondelinge bevestiging van de wachters, die hun de doortocht zo rigoreus versperden, nog uitgebreid hadden met de volgende bijzonderheden: dat de eerste omtrekken van het kruis reeds in het vorig jaar aan het licht kwamen, dat het met grote voorzichtigheid en zorg thans geheel is blootgelegd, dat reeds nauwkeurige tekeningen en fotografieën zijn gemaakt, dat het bedekt is met een stuk grauw linnen om het tegen de invloed van zon en regen te beschermen, dat het pas te bezichtigen zal zijn, wanneer de uitgraving van de villa, (thans nog in volle gang) beëindigd is en dat de kamer, waar het kruis gevonden werd en die zich, zoals we reeds schreven, op de bovenste verdieping bevindt, momenteel nog alleen bereikbaar is langs een ladder, die tegen één der buitenmuren is opgesteld.

De bidstoel.

Ook de zo belangrijke bijzonderheid van het meubel in de vorm van een bidstoel, dat aan de voet van het kruis werd gevonden, wordt onomstotelijk bevestigd.

Onder de arbeiders, die bij de uitgravingen dienst doen, bevinden zich enigen, die gespecialiseerd zijn in het moeilijke en delicate werk van de reconstructie van verkoold hout, dat één der karakteristieken vormt juist van de opgravingen van Herculanum.

Want zoals men weet werd Herculanum, dat verder van de Vesuvius afligt dan Pompei, verwoest door een geweldige modderstroom, op plaatsen zelfs tot 12 meter hoog, die de stad overstroomde, de huizen verwoestte en al het aanwezige hout verkoolde.

Zo kan men in Herculanum de „Casa a graticcio" (rasterwerkhuis) bewonderen: een uniek voorbeeld van woning-constructie met houten geraamte en rasterwerk van rieten stekken; verder het z.g. „casa dal tramezzo di legno" (huis van het houten tussenvoegsel), in welke atrium een geweldige afscheidingswand uit hout werd gevonden met drie deuren, die volkomen natuurgetrouw gereconstrueerd is; en tenslotte gebruiksvoorwerpen in hout, zoals een pers, die waarschijnlijk als linnenpers dienst deed, een draaispil, waarmee water uit een put werd opgehaald, en zelfs een houten trap. Evenals alle deze heeft men ook de bidstoel, die ondubbelzinnig als zodanig heeft dienst gedaan, kunnen reconstrueren.

Toen het nieuws van deze hoogstinteressante vondst zich als een lopend vuurtje verspreidde, bevond kardinaal Ascalesi zich toevallig in het nabije Portici, waar Z. Ex. het diocesane Eucharistische Congres van de provincie Campania inwijdde.

Het bericht maakte op den gepurperde en alle aanwezige prelaten grote indruk en zo verwachtte men het bezoek der kerkelijke hoogwaardigheidsbekleders, die van de zeldzame gelegenheid gebruik maakten, de ontdekking persoonlijk in ogenschouw te nemen.

Wat gij op banderollen schrijft,
Het kan de geest verwinnen,
Maar wat Uw hart in liefde schrijft,
Dringt in de harten binnen
En blijft.

De mens van veertig jaar is verantwoordelijk voor zijn gelaatsuitdrukking.

STATEN VAN CURAÇAO,

Zitting op Donderdag, den 21sten September 1939, des avonds te 8 uur.

TE BEHANDELEN ONDERWERPEN:

Ingekomen stukken.

DE GRIFFIER,

G. J. Ferguson.

WERELD IN VOGELVLUCHT.

BERICHTEN UIT BUITENLAND.

Kardinaal Hinsley, de aartsbisschop van Westminster heeft een brief geschreven aan de rector van de Poolse kerk in Londen om zijn sympathie te betuigen met het lot der Polen.

De Osservatore Romano verscheen met een artikel, waarin het Pauselijk blad zijn adhaesie betuigt met de rechtvaardige zaak, waarvoor Frankrijk en Engeland de wapens hebben opgenomen.

De vorige week sprak het blad zijn ernstige grieven uit tegen de anti-katholieke maatregelen in Duitsland, als sluiten der kerken, opheffen der katholieke bladen en het opsluiten van Tsjechische priesters, waarbij het blad erop wees, dat het wel heel duidelijk de bedoeling der Nazis is, om het Christendom te vernietigen.

Door de Engelse regering werd Maandagavond medegedeeld, dat deze de nieuwe situatie, door de inval van Rusland, nog in studie heeft; maar tot nu toe beschouwt ze deze inval niet gerechtvaardigd door de Russische argumenten. De nieuwe situatie kan ook niets veranderen aan het voornemen van Engeland om zijn plicht tegenover Polen tot het uiterste te vervullen.

Maandagavond hield Kolonel Lepinski de verdediger van Warschau, een rede, waarin hij mededeling deed van verschillende aanvallen der Duitsers, die waren afgeslagen, en dat niettegenstaande de inval der Russen, de strijd tot de laatste man zal worden voorgezet.

De Sovjettroepen hadden Maandagavond Wilna bezet.

In Brest Litowsk had een ontmoeting plaats tussen Duitse en Russische troepen.

Hoewel Duitsland geen verlieslijsten publiceert, is het bekend geworden, dat o.a. gesneuveld zijn Prins Oskar, een kleinzoon van de Duitse keizer, Generaal Roettig en Meyer Quade, een bekend persoon uit de Nazibeweging.

Hoewel aanvankelijk werd beweerd, dat de Poolse regering met President Moscicki, kolonel Beck en Maarschalk Smigly Rydz over de Roumeense grens getrokken waren, waren ze Maandagavond nog in Kuty.

Hoewel Roumenië met Polen een verdrag heeft, dat wanneer een dezer landen door Rusland wordt aangevallen, de andere te hulp moet komen, heeft Roumenië toch verklaard tegenover Rusland neutraal te zullen blijven.

Rusland heeft verklaard tegenover de andere mogendheden neutraal te blijven.

Zondagavond is het Engelse vliegtuigen moederschip Courageous door een Duitse onderzeeër getorpedeerd. Het schip gebouwd in 1916 had 1260 man aan boord en 48 vliegtuigen. Hiervan zijn 681 gered. Door destroyers werd voorlopig mededelingen van de Admiraliteit de duikboot vernietigd.

Ook een Hollandse koopvaardijer nam deel aan de redding.

Engeland bezit thans nog 6 vliegtuig-moederschepen, terwijl er nog 6 op stapel staan.

Door de inval van Rusland in Polen zijn de Spaanse bladen, die tot nu toe zeer pro-Duits waren, geheel omgekeerd en protesteren heftig tegen de samenwerking van Duitsland en Rusland in de vernietiging van Polen.

Van Engelse zijde wordt medegedeeld, dat vele Duitse duikboten tot zinken werden gebracht.

De veldslagen ten Zuiden van Warschau eindigden met de gevangenname van 50.000 Polen.

De Duitsers trokken terug van Bialostok om dit voor de Russen vrij te laten. Ook Brest Litowsk zal door de Russen bezet worden. De Russische berichten melden niets over de ontmoeting met de Duitsers. De Duitse berichten echter zijn er opgetogen over.

De leiding van het Russische leger staat onder Maarschalk Worishiloff.

Over de bezetting van Lemberg wordt door Russen en Duitsers onderhandeld.

Talrijke Poolse troepen en burgers kwamen op Roemeens en Hongaars grondgebied.

De Italiaanse gezant Grandi te Londen heeft plaats moeten maken voor Bastianini die van 1932 — 1936 gezant was te Warschau. Men beschouwt deze verandering als een gevolg van de veranderde mentaliteit der Italiaanse regering.

In Duitsland is verdere rantsoenering doorgevoerd en o.a. het vlees gezet op 1 pond en de boter op 500 gram per hoofd en per week. Ook autobanden werden gerequireerd.

Duitse reizigers in Amsterdam vertelden, dat in Duitsland wordt verteld, dat Göbbels, waarvan men merkwaardigerwijze ook niets hoort, als slachtoffer is gevallen van de Duits-Russische vriendschap.

Op bevel van Goering werd de Jodenvervolger Sheicher gevangen genomen, wegens het zich verrijken op oneerlijke manier.

Gisterenavond werd door de Burgemeester van Warschau en Kolonel Lipinski via de Warschauzender gesproken. De Burgemeester deed een nieuwe oproep aan Engeland tegen het geweldige bombardement, waarbij honderden kerken, museums, hospitalen, enz., vernietigd werden en duizenden kinderen en vrouwen als slachtoffers vielen.

De Russen zullen zich beperken tot het bezetten van de Oekraine en Wit Rusland.

Gisterenavond hield Dr. Benesj, de vroegere president van Tsjecho Slowakije een rede over de Britse zender in het Tsjechisch.

Door de Engelse radio werd Hitler's rede met zijn eigen vroegere woorden weerlegd.

Z.H. de Paus toont grote ongerustheid over het lot der Polen. Z.H. ontving gisteren de Poolse gezant bij het Vaticaan en de kardinaal-primaat van Polen en had daarna besprekingen met de Engelse en Franse gezanten.

Gisterenmorgen bracht Hitler zijn eerste bezoek aan Danzig, waar hij een grote rede hield, waarin hij te keer ging tegen het verdrag van Versailles en de stichting van Polen een dommiteit noemde. Hij sprak verder van Pools terrorisme en zeide alles te hebben beproefd voor een vreedzame oplossing. Engeland had het aanbod afgewezen, nadat Frankrijk reeds had toegegeven.

Hij wees op de samenwerking met de Russen, die bolsjewisten bleven, en de Duitsers nationaal-socialisten.

Hitler ontkende dat hij de Oekraine wilde annexeren. Tot slot zeide hij, dat Duitsland niet kan gescheiden worden van zijn Führer, zelfs wanneer de oorlog zeven jaren duren zou.

Van Maandag op Dinsdag werden Duitse aanvallen aan het Westfront afgeslagen. De Fransen zijn thans in directe verbinding met de Siegfriedlinie.

Volgens berichten zouden er in Tsjecho-Slowakije verschillende opstanden zijn uitgebroken. O.a. in Praag, Brunn en in de Skodafabrieken te Pilsen. Er zou een ware nazi-terreur heersen.

President Roosevelt zond een telegram aan President Moscicki van Polen, waaruit zou blijken, dat Roosevelt weigert de verdwijning van Polen te erkennen.

In Duitsland worden alle kinderen beneden de 16 jaar te werk gesteld tot 10 uur per dag, ingerekend de schooltijden.

De Hertog van Windsor (vroegere Engelse Koning) werd benoemd tot Generaal Majoor bij het leger in Frankrijk.

NEDERLAND.

In haar troonrede memoreerde Koningin Wilhelmina de vaste wil van Nederland om neutraal te blijven, en noemde de speciale veiligheidsmaatregelen, welke zowel in Nederland als de gebiedsdelen genomen waren.

Dankbaar was H.M. dat Nederland de vrede had kunnen bewaren.

De aanbiedingen welke H.M. met Koning Leopold gedaan had, waren welwillend ontvangen, maar des niettegenstaande waren teleurstellingen niet uitgebleven.

Volgens de millioenennota wordt een leningfonds ingesteld om de onkosten der mobilisatie te bestrijden.

Alle nieuwe uitgaven worden stop gezet, behalve voor defensie en werkeloosheidsbestrijding.

Overgenomen uit de Beurs & Nieuwsb.

Op initiatief van Prins Bernhard en in overleg met den opperbevelhebber zal een centrale adviesraad worden ingesteld inzake ontwikkeling en ontspanning der gemobiliseerden. Deze raad zal onder voorzitterschap komen van Ir. de Lidth de Jeude.

Op 16 September kwamen de gemobiliseerden voor het eerst, ten dele, met een dag verlof in hun haardsteden terug. Aan de stations speelden zich vele hartroerende taferelen af. Vrouwen begroetten haar mannen, meisjes haar verloofden, moeders haar zonen. Tengevolge van de grote drukte op de diverse spoorlijnen moesten extra treinen worden gerequireerd om de vele verlofgangers huiswaarts te voeren.

Zaterdag 16 September l.l. is de H. Ms. flottieljeleider Jacob van Heemskerck te water gelaten door de echtgenote van Vice Admiraal Vos. Er bestond hiervoor zeer grote belangstelling. Het schip is een zusterschip van de Tromp en zal medio 1940 in dienst genomen worden.

SPORT - RUBRIEK

Officiële Mededelingen

van

"De Curaçaose Voetbalbond".

COMPETITIE — PROGRAMMA.

MUNDO NOBO.

24 September 1939:	A-klasse	Jong-Holland 1 — R.C.C. 1 (Visser)	
24 September 1939:	B-klasse	Willemstad — D.C.C. (H. Nevel)	*
1 October 1939:	A-klasse	S.U.B.T. 1 — Feyenoord 1 (P. Tuin)	
1 October 1939:	Res.A-klasse	R.C.C. 2 — Transvaal 2 (B. L. Dijk)	*
1 October 1939:	Juniores	Jong-Holland — Hercules (Ercol)	%
8 October 1939		PUNDA — OTRABANDA (O. Corsica)	
15 October 1939:	A-klasse	Jong Holland 1 — Transvaal 1 (Visser)	
15 October 1939:	B-klasse	Jong-Curaçao — Arsenal (H. Rog)	*
15 October 1939:	Juniores	S.U.B.T. — Volcania (I. Dania)	%
22 October 1939:	A-klasse	Hercules 1 — Volharding 1 (Jesurun)	
22 October 1939:	Res.A-klasse	Jong-Holland 2 — Atletico 2 (B. L. Dijk)	*
29 October 1939:	A-klasse	S.U.B.T. 1 — Atletico 1 (Visser)	
29 October 1939:	Res.A-klasse	Jong-Holland 2 — Hercules 2 (H. Rog)	*

RIO CANARIO.

1 October 1939:	A-klasse	Asiento 1 — Atletico 1 (Jesurun)	
1 October 1939:	Res.A-klasse	Hercules 2 — Volharding 2 (L. Casper)	*
15 October 1939:	A-klasse	Hollandia 1 — Transvaal 1 (P. Tuin)	
15 October 1939:	Res.A-klasse	Atletico 2 — Feyenoord 2 (B. L. Dijk)	*
22 October 1939:	A-klasse	Asiento 1 — Feyenoord 1 (Visser)	
22 October 1939:	B-klasse	D.C.C. — Arsenal (H. Rog)	*
29 October 1939:	A-klasse	Hollandia 1 — Volharding 1 (P. Tuin)	
29 October 1939:	B-klasse	Willemstad — Volcania (H. Nevel)	*

SCHERPENHEUVEL

24 September 1939:	Res.A-klasse	Scherpenheuvel 2 — S.U.B.T. 2 (Ercol)	
1 October 1939:	Res.A-klasse	Jong-Holland 2 — Scherpenheuvel 2 (H. Rog)	
8 October 1939:	Juniores	Scherpenheuvel — Tropiales (Ercol)	%
15 October 1939:	Res.A-klasse	Scherpenheuvel 2 — Volharding 2 (Ercol)	
22 October 1939:	A-klasse	Scherpenheuvel 1 — R.C.C. 1 (L. Casper)	
22 October 1939:	Juniores	Scherpenheuvel — Hercules (I. Dania)	%
29 October 1939:	Res.A-klasse	Feyenoord 2 — Transvaal 2 (Ercol)	

De met % aangegeven wedstrijden beginnen om 9 uur v.m.
De met * aangegeven wedstrijden beginnen om 2.30 uur .m. precies.
De andere wedstrijden beginnen om 4 uur n.m. precies.
DUUR VAN ALLE WEDSTRIJDEN 2 × 40 minuten.

Met het oog op de vroeg invallende duisternis worden de verenigingen vriendelijk verzocht op tijd aanwezig te zijn.

Heren Scheidsrechters worden verzocht tijdig de competitieleider te berichten, ingeval zij verhinderd zijn. Adres competitieleider: E. Palm, Langestraat 78.

Met ingang van 16 September 1939 zal de heer E. R. R. Palm optreden als 2de Secretaris (in- en afschrijving van leden, elftalopgaven, wedstrijd- en ruilformulieren). Adres: Langestraat 78, Otrabanda.

HET BESTUUR.

DE LEUGEN VERKLIKKER

De Wetenschap in Dienst der Gerechtigheid.

Ondanks de geruststellende verzekering van het oude rijmpje, is de mens er toch altijd op uit geweest om zelf een actieve rol te spelen bij het achterhalen van de leugen. Allerlei middelen, van de onnozelste tot de meest ingenieuze, werden daartoe te baat genomen, al waren die niet altijd van onschuldige aard; wat genoeg blijkt uit de aanwending van vuurproef, duimschroeven, enz.; en niet minder uit de moderne, meer geraffineerde foltermethodes, in de Sovjet-Heilstaat en elders in gebruik. Ook staat het vast, dat zo'n afgeperste verklaring verre van betrouwbaar was!

Om zonder barbaarse methoden toch de waarheid te achterhalen, heeft het Gerecht een bondgenootschap gesloten met de Wetenschap.

In de juli aflevering van The Rock schrijft W. P. MacDonagh, S. J., een zeer lezenswaardig artikel, „The Life Detector", dat we hier verkort en vrij weergeven.

Uitgangspunt is het psychologisch principe, dat ziel en lichaam zo innig met elkaar verbonden zijn, dat zij in hun werkzaamheid op elkander reageren. Verstandswerk is afhankelijk van de lichamelijke gezondheid. Verg niet van een migraine-lijder, dat hij een olijk, vrolijk liedje componeert voor uw tinnen of koperen bruiloft! Het omgekeerde is ook waar: een heerlijke binnenvetter, een koddige verspreking, een kostelijke naiviteit doen het hart bonsen, het levertje schudden: het het eerst ietwat sombere gelaat wordt een volle maan! — Angst; haat en bitterheid daarentegen omhangen het met een donker floers......

Tot nu toe hebben de deskundigen zich hoofdzakelijk bezig gehouden met bloeddruk-opnamen, een experiment waarmee Marston, Keeler en anderen vrij mooi succes hebben behaald. Zij gebruikten daarbij diverse soorten van „pathometers", instrumenten om de uitwerking te meten, welke de verschillende graden van gewaarwording of gemoedsaandoening op de bloeddruk uitoefenen. Bij de Amerikaanse politie zijn ze reeds in gebruik, hoewel hun bewijskracht nog in geen enkel gerechtshof als overtuigend werd aangenomen.

Ze zijn niet absoluut betrouwbaar, en hun uitvinders kunnen ook niet meer dan hoogstens 75 procent nauwkeurigheid garanderen. Onlangs evenwel is er een pathometer uitgevonden, die voor 100 procent nauwkeurig heet te zijn. Is de onfeilbare Stille-verklikker van de leugen eindelijk gevonden?

De Uitvinder.

Walter Summers, een priester en Jezuiet, had aan de Universiteit te Georgetown het doctoraat in de natuurwetenschappen behaald, (1918) waarna hij te Rome aan de Gregoriaanse Universiteit nog tot doctor in de philosophie promoveerde. Teruggekeerd te Georgetown, bekleedde hij daar zeven jaar de dubbele post van Regent der Medische en Tandheelkundige School en van professor in de philosophie. In 1931 werd hij benoemd tot Hoofd van het Departement van Philosophie te Fordham.

Alle vrije ogenblikken waarop hij beslag kon leggen, besteedde hij aan de studie van de Psycho-physiologische wisselwerkingen, en zon op een practische pathometer, om die te registreren en te meten. De ontoereikendheid der bloeddrukopnamen om volkomen betrouwbaarheid te krijgen, bracht hem ertoe, een geheel nieuwe weg in te slaan, en hij experimenteerde nu met de lichaamselectriciteit. Daarbij ging hij uit van het beginsel, dat emoties de klierafscheidingen verstoren, die daardoor het potentiaal verschil tussen twee punten van het lichaam veranderen, en een zwakke stroom opwekken. Zo was het voor hem een kleine moeite, een galvanometer te construeren, die de veranderingen aangaf.

Het is geenszins de oorspronkelijke opzet van Father Summers geweest om jacht te maken op leugens. Maar de leugen, vooral als men zekerheid had met een leugen te doen te hebben, bood een gemakkelijke en practische gelegenheid voor proeven.

Toen Fr. Summers de overtuiging had, dat zijn psycho-galvanometer, zoals hij hem noemde, tot op twee procent accuraat werkte — hij had herhaaldelijk proeven genomen bij collegestudenten — hield hij een lezing op een bijeenkomst van de Amerikaanse Psychologische Vereniging. Bij die gelegenheid kwam hij tot het inzicht van de waarde zijner ontdekking voor gerechtszaken, en ook de politie bleek er groot belang in te stellen. Hij werd uitgenodigd voor de Staats Politie van Rhode Island zes proeven te geven. Een voor een werden de verdachten voorgebracht, die op een stoel moesten plaats nemen.

Een soort geperforeerde banden werden om hun handen gegespt, zo, dat de gladgepolijste gespen in hun palmen rustten. Die gespen waren contactplaatsjes om eventueel electrische stromen op te vangen, en die langs draden af te voeren naar de registreermachine. In die machine bevond zich een slinger waaraan een pennetje was bevestigd, dat wanneer de electrische stroom in beweging kwam, aanstonds een golvende lijn begon te trekken op het registreertoestel. Fr. Summers plaatste zich achter den verdachte, en stelde hem een serie van tevoren opgemaakte vragen. In het begin was de golving der lijn slechts gering, maar wanneer er belangrijke vragen werden gesteld, begon de pen sterker te schommelen, en de lijn vertoonde hoge ophalen, die aanmerkelijk verschillen van de lijn bij kalme gemoedstoestand getrokken. In elk van deze gevallen kon Fr. Summers de waarschijnlijkheid van schuldig of onschuldig aantonen, en het nader onderzoek bewees dat de leugenverklikker telkens heel conscientieus zijn plicht had gedaan.

Als Bewijsstuk Erkend.

Na deze eerste proef is Fr. Summers in meer dan vijftig criminele zaken te hulp geroepen, bij al die gevallen bleek de leugenverklikker steeds betrouwbaar. Zijn grootste triomf kwam in Maart het vorig jaar, toen zijn uitvinding aanvaard werd in een New Yorks gerechtshof. Hij alleen slaagde, waar alle anderen hadden gefaald! Na een nauwkeurig onderzoek gaf Rechter Colden aan de Jury de verklaring, dat zij dit bewijs als evenwaardig konden beschouwen met elk ander deskundig getuigenis, b.v. van handschrift, ballistiek-proeven, enz. Zo werd nu voor de eerste keer officieel wettige goedkeuring verleend aan deze nieuwe wetenschappelijke methode.

Het betrof het geval van Raymond Kenny, een jonge man, beschuldigd van roof onder bedreiging met wapens, dien Fr. Summers wist te vrijwaren van een gevangenschap van 30 tot 60 jaren. Excusez du peu! De gefingeerde slachtoffers hadden onder ede zijn indentiteit erkend Doch toen betrouwbare getuigen eveneens onder ede zijn alibi konden bewijzen, werd hij naar Fr. Summers verwezen, die zijn onschuld kon vaststellen.

Het is zelfs voorgekomen, dat de leugenverklikker zijn uitvinder zelf désavoueerde! Toen eens een politie-agent van omkoping was beschuldigd, dacht Fr. Summers dat hij zonder meer zou worden vrijgesproken.

En dat hoopte de politieman eveneens; daarom vroeg hij kalm de proef met de psychogalvanometer te ondergaan. Bij het eerste resultaat was de priester niet weinig teleurgesteld, en een beetje perplex, nam hij nog eens de proef. Weer het zelfde resultaat! Toch wilde Fr. Summers het niet geloven. Nogmaals de proef genomen. Maar de machine registreerde halsstarrig onmiskenbare aanwijzing van schuld. Intussen waren enige detectives in 's mans huis gaan snuffelen, toen ze daar een notitieboekje ontdekten met een naamlijst van degenen die hem al lange tijd hadden omgekocht. Fr. Summers had zich vergist, — dwalen is menselijk! — maar de leugenverklikker niet!

Een Sprekende proef.

Wanneer Fr. Summers zijn uitvinding voor journalisten en andere belangstellenden demonstreerde, nam hij een simpele proef met kaartspelen, „omdat men voor kaarten onbevangen pleegt te zijn". Voor het welslagen van een proef is het een vereiste, bij het begin kalm te zijn. Opwinding of zenuwachtigheid zou anders de gevoelige slinger gemakkelijk verstoren. Verschillende emoties zouden samensmelten, en dan zeer moeilijk te onderscheiden zijn. Zo zou een seismograaf een combinatie van aardschokken registreren, wanneer een troep mensen daaromheen liep te wandelen.

Den proefpersoon wordt een stel kaarten getoond, waaruit hij er voor zich één uitkiest. Na schudding worden ze hem een voor een voorgehouden, en bij elke kaart wordt gevraagd: „Is deze 't?" Rustig antwoordt hij: „Neen", ook al is het de bedoelde kaart. Maar de leugenverklikker kijkt hem in de kaart — en vergist zich nooit om de juiste kaart aan te geven!

De verklaring is heel eenvoudig. Om de bekende waarheid te ontkennen, moet iemand noodzakelijk reageren tegen de uitspraak van zijn verstand, dat van nature m o e t instemmen met de waarheid. **Wordt er leugentaal gesproken, dan ontstaat er een volstrekt onvermijdelijke spanning in de geest, welke onmiddellijk de electriciteit van het lichaam opgewekt, en door de gevoelige slinger van de psychogalvanometer wordt aangewezen. Dus ofschoon koele, flegmatieke mensen kunnen leren hun bloeddruk te beheersen, zijn zij toch niet bestand tegen deze speciale reactie. Zonderling genoeg — zegt Fr. Summers — juist koele, flegmatieke personen geven zich vrij gemakkelijk. Zij lenen zich het best voor proeven.**

Een merkwaardigheid van het toestel is nog, dat zijn getuigenis afhangt van hetgeen de proefpersoon inderdaad meent of niet meent. Zegt hij een onwaarheid, terwijl hij toch meent de waarheid te spreken, dan noteert de verklikker geen verandering.

Deskundig gebruik een Vereiste.

Fr. Summers' uitvinding is thans op de markt gebracht en te koop. Dat is een fout. Al koopt iemand een stethoscoop, dan kan hij daarom nog geen diagnose stellen! Zo ook met de psychogalvanometer. Een ondeskundig gebruik kan zelfs gevaarlijk zijn. Het zou onzinnig zijn te menen, dat het registratietoestel de leugens zo klaar opschrift, dat Jan en alleman die kan aflezen. Het enige wat het doet, is reageren op emoties, en wel op bijzondere wijze: de slinger van de galvanometer slaat door de stoot wijd uit, en de aard van de lijn verandert (golfvorming). Nu zal de reactie op elke emotionele prikkel de slinger uitsluitend op deze beide wijzen beinvloeden: door verandering van wijdte en van vorm. Het gaat erom, welke emotie deze speciale verandering in de lijn heeft veroorzaakt. De lengte van de schommeling geeft geen verklaring, want dit hangt af van de intensiteit. Het werkelijk verschil moet men zoeken in de vorm der verandering.

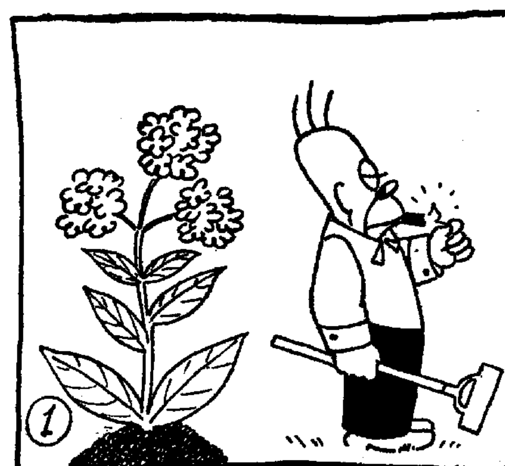
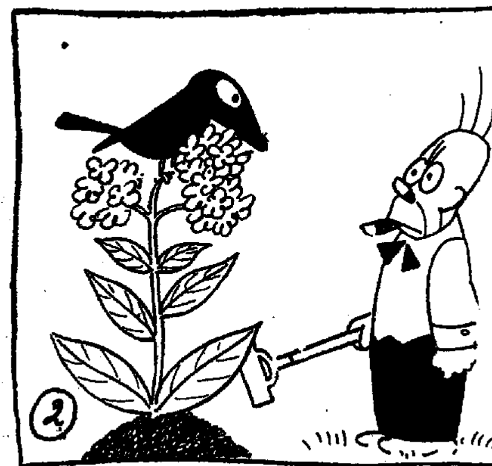
En daartoe is een veelzijdige en practische kennis van de diverse emotionele veranderingen absoluut noodzakelijk. M.a.w., men moet weten welk effect alle andere emoties op de psychogalvanometer uitoefenen, om de aard van deze bijzondere emotie te kunnen onderscheiden.

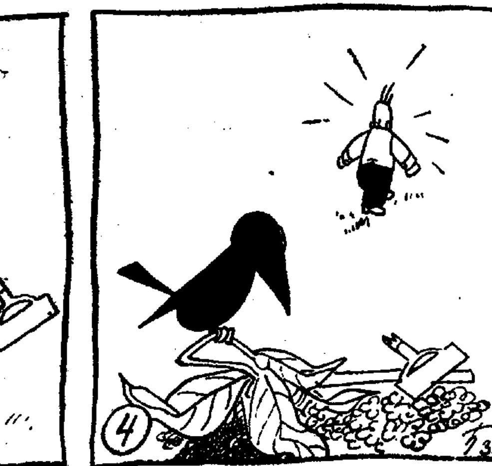
Verder, al zijn de reacties van verschillende personen op een zelfde prikkel gelijksoortig, toch zijn er geen twee identiek. Dat vermeerdert de moeilijkheid.

Maar wat nut heeft dan de verklikker, als hij zo moeilijk te gebruiken is? Men kan vragen: wat nut heeft elk ander ingewikkeld instrument. De electro-cardiograaf, b.v. is voor een leek in het vak volstrekt nutteloos, maar niemand zal zijn hoge waarde voor een hart-specialiteit ontkennen. Een seismogram (registratie van een aardbeving) is voor een oningewijde niets meer dan een golvende lijn, maar een seismoloog leest er zowel de plaats als de sterkte der aardbeving uit, en nog andere geleerde dingen. Hoewel deze verklikkers in den handel zijn, — aldus de opmerking van den gouvernements psycholoog te Sing Sing, — moet men toch het gebruik door leken afraden. De leugenverklikker mag alleen aan bekwame handen worden toevertrouwd.

De Criminologen van heel de wereld hebben de vroege dood van Father Summers, die 24 Sept. 1938 op 49 jarige leeftijd aan thrombosis overleed, als een zwaar verlies gevoeld. Gelukkig was hij met zijn uitvinding reeds zover gevorderd, dat andere handen nu zijn werk kunnen voortzetten. Zelf was hij zeer bescheiden in zijn verwachting wat de resultaten van zijn psychogalvanometer aangaat; maar het schijnt buiten twijfel, dat zijn uitvinding er een zal blijken te zijn van heel bijzondere waarde bij het behandelen van gerechtzaken en een zegen voor de beklaagden, daar nu de andere, heel wat onaangenamer methodes om achter de waarheid te komen, tot nu toe algemeen in gebruik, in een museum voor antiquiteitjes kunnen worden opgeborgen.

Een gerucht — maar het wordt enkel gefluisterd — wil, dat de „Psycho-Galvanometer-Company Ltd." aan een zeker dictator een presentexemplaar met dubbele capaciteit zou hebben aangeboden. Het kostbaar instrument zou per kerende post met „Retour aan afzender" zijn teruggezonden, onder aantekening, dat in het dictatoriale Rijk de leugen überhaupt niet bestond of bestaan had, nu niet en nooit!

ADAMSON EN ZIJN ONSTERFELIJKE VIJAND.

Generaal Evangeline Booth, hoofd van het Leger des Heils, gefotografeerd gedurende een van de vele conferenties, die dezer dagen werden gehouden, en waarin haar opvolger werd aangewezen.

De nat. bedevaart van Frankrijk naar Lourdes bracht 300 arme zieken mede naar het genadeoord.